

Washington

ABD GÜNDEMİ

ABD GÜNDEMİ

Sayı: 81

Nisan 2010

Finansal Sektör Reformu tartışılıyor

Amerikan kamuoyu, sağlık reformunun Kongre'den geçip Başkan Obama tarafından imzalanarak yürürlüğe girmesinden beri yoğun olarak Finansal Sektör Reformu (FSR)'nu tartışıyor. FSR, Amerikan kamuoyunda ABD ve dünya ekonomisinin halen etkisinden kurtulamadığı küresel ekonomik krizi başlatan sorunlu sektör olan finans sektörünü hedef alıyor. Denetimsizliğin ve türev finansal araçlar üzerinde yapılan spekülasyonların krize yolaçtığı şeklinde yaygın bir algılama var. Bu tür riskli işlemlere girmiş bankalardan bir kısmının Amerikan Hükümeti tarafından kurtarılması ve bu bankaların bazılarının üst düzey yöneticilerine ödediği yüksek maaş ve primler uzun zamandır Amerikan kamuoyunda tartışılıyor. Buna, Demokratlarla Cumhuriyetçiler arasında bu ara seçim yılında gittikçe artan kutuplaşma da eklendiğinde, tartışma yine oldukça politik bir nitelik kazandı.

Bu konuda bir yasa teklifi Temsilciler Meclisinden Aralık ayında geçmiş durumda. Ama şu anda bütün gözler, Senato Bankacılık Komitesi Başkanı Demokrat Chris Dodd'un hazırlamış olduğu ve Cumhuriyetçilerin de desteğini almak amacıyla bazı kısımları revize edilmiş olan taslağa yönelmiş durumda. Dodd'un taslağındaki düzenlemeler üç ana başlık altında toplanıyor: Tüketicinin korunması, sıkıntıdaki mali kurumlara yaklaşım ve düzenleyici otoritelerin sorumluluklarının yeniden belirlenmesi.

Tüketicinin korunması konusunda kriz öncesi dönemde düzenleyici otoritelerin üzerlerine düşeni yapmadıkları genel olarak kabul ediliyor. Bunu aşmak için, Amerikan Merkez Bankası (Fed) bünyesinde tüketicinin korunmasına odaklanacak bir "Tüketici Mali Koruma Bürosu" oluşturuluyor. Ayrıca, yeni oluşturulacak bir "Finansal İstikrar Gözetim Kurulu" büyük mali kuruluşların risklerini takip edecek. Hazine Bakanı başkanlığında ilgili denetleyici kurumların başkanlarından ve 1 bağımsız üyeden oluşacak 9 kişilik bu kurul, bu tür kuruluşların kullandıkları araçları, uygulamaları ve aldıkları riskleri takip ederek ve gerekli gördüğünde devreye girerek bu kuruluşların risklerini kontrol altında tutmayı amaçlıyor.

Mali açıdan sıkıntıya düşmüş büyük banka ve banka dışı finansal kuruluşların sistem üzerinde riskler oluşturmaması için bunlara yeni sermaye yükümlülükleri ve borçlanma sınırları getiriliyor. Ayrıca, darboğaza düştüklerinde sistemi en az sıkıntıya sokacak şekilde tasfiye edilmelerini amaçlayan bir iflas sistemi getiriliyor. Bunu finanse etmek için bir fon oluşturularak faturayı nihai olarak vergi mükellefinin ödemesinin engellenmesi amaçlanıyor.

Düzenleyici otoritelerin sorumlulukları ile ilgili olarak ise birçok adım atılıyor. Bankacılık alanında faaliyet gösteren dört düzenleyici otoritenin alanları net bir şekilde yeniden tanımlanıyor. Türev araçlarla ilgili olarak varolan düzenleyici boşluklar dolduruluyor. Borsa dışı piyasalarda yapılan işlemler düzenleniyor. Türev araçların merkezi bir borsada işlem görmesi ve merkezi bir takas sisteminden geçmesi konularında adımlar atılıyor. 100 milyon doların üzerindeki hedge fonları için düzenlemeler geliyor. Derecelendirme kuruluşlarının SEC bünyesinde oluşturulacak yeni bir birim tarafından gözetimi mümkün kılınıyor. Bu kuruluşların derecelendirme yöntemlerini kamuoyuna açıklama şartı getiriliyor. Şirket ortaklarına şirket üst düzey yöneticilerinin maaş ve primleri konusunda söz hakkı veriliyor. Şirketlerdeki ücret komitelerinin tamamen bağımsız üyelerden oluşturulması koşulu getiriliyor.

Nükleer Zirve Washington'da toplandı

Nükleer Güvenlik Zirvesi, ABD ile Rusya arasında Nükleer Silahların Sınırlandırılması Anlaşmasının 8 Nisan'da imzalanmasını takiben 12-13 Nisan'da Washington'da toplandı. Zirve, ABD Başkanının çağrısı üzerine gerçekleşti ve 1945 yılındaki Birleşmiş Milletler Konferansından beri en geniş katılımlı zirve olarak dikkat çekti. Zirveye ABD dahil 47 ülke katıldı ve bunlardan 38'i devlet veya hükümet başkanı tarafından temsil edildi. Konuyla ilgili 2 kritik ülke, İran (çağırılmadığı için) ve İsrail (davetli olduğu halde) zirveye katılmadı. Türkiye, zirvede Başbakan Erdoğan tarafından temsil edildi. Erdoğan, ayrıca Başkan Obama ile ikili bir görüşme de yaptı.

ABD zirveyi esas olarak İran'ın nükleer programına karşı bir koalisyon oluşturmak ve İran'a kuvvetli bir mesaj vermek için kullandı. Başkan Obama, İran'a karşı kuvvetli yaptırımların devreye girmesi için çok yoğun çaba sarfedeceğini belirtti. Bu kapsamda Çin Devlet Başkanı ile yaptığı ikili görüşme önem taşıyordu. Çin, her ne kadar konunun diplomatik yollarla çözümünden yana olduğunu vurgulasa da, BM bünyesinde ilave ekonomik yaptırımlar konusunda çalışmalara başlanmasına da yeşil ışık yaktı. İran'a yaptırımlar konusunda Rusya'nın Amerikan pozisyonuna oldukça yaklaştığı ama Çin'in hala büyük bir soru işareti oluşturduğu belirtiliyor.

Zirve sonunda bağlayıcı olmayan bir belge yayımlandı. Nükleer terörizmin uluslararası güvenliği tehdit eden en büyük risklerden birisi olduğunu ifade eden belgede aşağıdaki temel konularda anlayış birliğinin teyidi var:

- Nükleer güvenlik konusunda, uluslararası yükümlülüklerle uygun bir şekilde devletlerin sorumlu olduklarının teyidi
- Devletlere nükleer güvenliği artırmak amacıyla işbirliği yapmaları için çağrı
- Zenginleştirilmiş uranyum ve ayrıştırılmış plütonyumun özel önlemler gerektirdiğinin kabulü
- Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu ve BM'in bu çerçevede oynadıkları önemli rolün teyidi
- Yasa dışı nükleer malzeme taşımacılığına karşı işbirliğinin önemi

Somut bir sonuç üretmemekle birlikte, Zirvenin nükleer güvenliğin sağlanması konusunda önemli bir adım ve konuya ilginin çekilmesi açısından ciddi bir diplomatik ve politik girişim olduğu genel olarak kabul ediliyor. Bundan sonraki zirvenin 2012 yılında Güney Kore’de toplanmasına da karar verildi.

Davutoğlu Clinton’la İran’ı konuştu

Başbakan Erdoğan ile birlikte Nükleer Güvenlik Zirvesi için Washington’a gelen Dışışleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, ABD’li meslekdaşı Hillary Clinton ile İran ağırlıklı birkaç önemli görüşme yaptı.

Dışışleri Bakanı Davutoğlu, İran konusunda Türkiye'nin kanaatlerini çok açık şekilde ABD yetkilileri ve diğer taraflarla paylaştıklarını söyledi. Clinton ile yaptıkları görüşmelerde de konunun ele alındığını belirten Davutoğlu, "Diplomatik çözüm için hala bir fırsat penceresi olduğu kanaatindeyiz. Bu konuda da elimizden geleni yapmaya devam edeceğiz" dedi.

Davutoğlu, takip eden hafta içinde İran'a da bir seyahat gerçekleştireceğini ifade ederek, sözlerini şöyle sürdürdü: "En kısa zamanda İran'a giderek, burada özellikle ABD yönetimiyle yaptığımız görüşmeleri ve burada edindiğimiz intibaları İran ile paylaşmayı düşünüyoruz. Bu çabalarımız artarak sürecek. Biz bölgemizde ne askeri çatışma istiyoruz, ne de yeni yaptırımlarla bölgemizin ekonomik dinamizmi yavaşlasın istiyoruz. Aksine, bizim istediğimiz, Orta Doğu bölgesinin bugün ihtiyaç hissettiği artan güvenlik ortamı ve gittikçe iç içe geçen ekonomik ilişkilerdir. Birbirinden kopan, izole edilen ekonomik alanlar değil, birbirleriyle bütünleşen, bütünleştikçe de barışa katkı yapan bir Orta Doğu düşünüyoruz. Her zaman söylediğimiz gibi, gerek bölgemiz, gerek dünyada nükleer silahlara karşıyız. Kim hangi gerekçeyle olursa olsun nükleer silah elde etme çabası içine girerse, biz ona karşı, bu çabalara karşı tutumumuzu net olarak ortaya koyduk, koyacağız. Ancak tüm bu sorunların çözümünün de diplomatik çabalarla olacağı kanaatindeyiz.”

Dışışleri Bakanı Davutoğlu, İran’a yaptırımlar konusunda BM Güvenlik Konseyinde Rusya ve Çin’in ABD ile aynı yönde oy kullanması halinde Türkiye’nin oyunun renginin ne olacağı şeklindeki bir soruya ise “Söz konusu yaptırım paketi konusunda bize iletilmiş bir metin yok. Nasıl bir ekonomik yaptırım paketi düşünüldüğünü bilmiyoruz. Bu konudaki istişarelere Türkiye dahil edilmiyor. İçeriğini bilmediğimiz bir konuda oyumuzun hangi yönde olacağını söylememiz mümkün değil” şeklinde cevap verdi.